

ВПЛИВ ХАРАКТЕРИСТИК ОСОБИСТОСТІ НА ПОЛІТИЧНІ ВПОДОБАННЯ

INFLUENCE OF PERSONALITY CHARACTERISTICS ON POLITICAL LIKES

У статті наголошується на тому, що політичні вподобання залежать від рис особистості. У результаті впливу рис особистості на визначення політичних атрибутів створюється багато можливих практичних наслідків, які дають змогу створити кращу політику шляхом визнання групових відмінностей і можливості вести більш цивілізований діалог із тими, чий особистісні риси відрізняються. Однак незалежно від політичних уподобань важливо ставитися до кожної людини, як до своєї унікальної особистості, зберігаючи при цьому знання відмінностей між людьми, якщо проводити політику, яка в підсумку принесе користь усьому суспільству.

Загалом спадковість має вирішальне значення для розуміння політичних уподобань. Це означає, що якщо суспільство сприяє егалітаризму та справді досягає цього, у міру своїх можливостей, та події екологічні відмінності між людьми мінімізуються, тим самим максимізуються генетичні відмінності.

Різниця у психології чоловіків і жінок пояснюється насамперед генетикою, а не навколишнім середовищем. У результаті максимізації генетичної різниці між статями або іншою групою політичні проблеми, які зазвичай описують будь-які дискримінаційні погляди, можуть просто коренитися в темпераментних відмінностях.

Дослідження свідчить про те, що політичні партії зможуть у майбутньому адаптувати свою рекламу до кожної людини, показуючи їм тільки те, чому вони можуть симпатизувати, ґрунтуючись на власних рисах особистості. Компанії, що працюють у соціальних мережах, уже використовують дані користувача для представлення персоналізованої реклами своїм користувачам, а політична реклама не є результатом цих правил, хоча можна було би зробити більше, щоб адаптувати рекламу до індивідуальності.

Ключові слова: риси особистості, консервативні політичні вподобання, ліберальні політичні вподобання, екстравертність, невротизм.

The article emphasizes that political preferences depend on personality traits. As a result of the influence of personality traits on the determination of political attributes, many possible practical consequences are created that allow us to create better politics by recognizing group differences and being able to conduct a more civilized dialogue with those whose personality traits differ from each other. However, regardless of political preference, it is important to treat each person as their own unique individual, while maintaining an awareness of human differences, if policies are to be pursued that ultimately benefit society as a whole. Each personality trait that affects one or another type of political orientation is a continuum. People can be classified anywhere along the continuum. These traits remain relatively stable throughout most of an individual's life. Factors such as genes and the environment greatly influence the formation of personal traits.

Overall, heritability is crucial to understanding political preferences, meaning that if a society promotes egalitarianism and indeed achieves it, to the best of its ability, then environmental differences between people are minimized, thereby maximizing genetic differences.

Differences in the psychology of men and women are explained primarily by genetics, not by the environment. As a result of maximizing the genetic difference between the sexes, or another group, the political problems that usually describe any discriminatory views may simply be rooted in temperamental differences. The research suggests that political parties will be able to tailor their advertising to each individual in the future, showing them only what they can sympathize with, based on their own personality traits. Social media companies already use user data to deliver personalized ads to their users, and political ads are not a result of these rules, although more could be done to tailor ads to the individual.

Key words: personality traits, conservative political preferences, liberal political preferences, extroversion, neuroticism.

УДК 159.9.072

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2022.42.44>

Агарков О.А.

д.політ.н., професор,

професор кафедри психології

Дніпровський гуманітарний університет

Дослідження особистості, зосереджені на особистісних рисах, істотно впливають на розуміння того, які сили спрямовують людину в політичному спектрі. Особистісні риси можуть корелюватися з політичним вибором, у зв'язку з цим цікавим є встановлення фактів у тому, що робить когось більше, менш схильним до лібералізму, чи консерватизму залежно від того, чи іншого типу темпераменту. Попередні дослідження особистості можна об'єднати в одну дискусію, зосереджену на тому, які риси особистості впливають на політичну орієнтацію, але при цьому поза увагою вчених залишається як саме це відбувається, що і буде виступати метою статті.

Завданнями статті є оцінити наскільки кожна з рис особистості корелює з політичним

вибором; виявити потенційні причини того, чому та, чи інша риса може впливати на політичну орієнтацію.

У якості основи, щодо аналізу впливу рис особистості на політичні вподобання використовуємо модель "великої п'ятірки", яка стала результатом внеску багатьох незалежних дослідників. Гордон Олпорт і Генрі Одберт вперше склали список з 4500 термінів, що належать до рис особистості у 1936 році [14]. Їхня робота послужила основою для того, щоб інші психологи почали визначати основні параметри особистості.

У 1940-х роках Реймонд Кеттелл та його колеги використовували факторний аналіз (статистичний метод), щоб зв'язати список Олпорта до шістнадцяти ознак. Однак чис-

ленні психологи вивчили список Кеттелла та виявили, що його можна скоротити до п'яти рис. Серед цих психологів були Дональд Фіске, Норман Сміт, Голдберг, МакКрей та Коста [3]. Зокрема, Льюїс Голдберг активно виступав за п'ять основних факторів особистості [6]. Його робота була розширена МакКреєм і Костою, які підтвердили правильність моделі та представили модель, яка використовується сьогодні: сумлінність, доброзичливість, невротизм, відкритість досвіду та екстраверсію, як базові риси особистості.

Модель стала відома як «велика п'ятірка» та привернула велику увагу наукової і не тільки наукової спільноти. Кожна з особистісних рис «Великої п'ятірки» є надзвичайно широкими категоріями, які охоплюють безліч термінів, пов'язаних з особистістю. Кожна риса включає безліч інших аспектів.

Риси особистості «великої п'ятірки» – це екстраверсія, поступливість, відкритість, сумлінність та невротизм. Кожна риса є континуумом. Люди можуть бути віднесені до будь-якої частини континууму. «Велика п'ятірка» залишається відносно стабільною протягом більшої частини життя особистості. На особистісні риси у значній мірі впливають такі фактори, як гени, і навколишнє середовище, при цьому спадковість становить 50%.

Риси особистості є імовірнісними, а не детермінованими [12, с. 189-212]. Інакше кажучи, оскільки риси особистості можуть ймовірно проявитись у житті людини, як і політична орієнтація, але це не означає, що це автоматично відбудеться [12]. Риса інтроверсія просто вказує на те, що особа з меншою ймовірністю, ніж екстравертна людина, продемонструє той чи інший вибір кар'єри. Таким чином, тільки найбільш екстровертвані люди схильні обирати професії, у яких високий рівень соціальної взаємодії не тільки корисний, а й необхідний, і лише найменш екстровертвані люди схильні вибирати професії, в яких соціальна взаємодія практично відсутня [11].

Удослідженні А. Гербера збільшення відкритості корелює з лібералізмом [5, с. 265-287]. Змінна лібералізму розділена на два різні аспекти: соціальний лібералізм та економічний лібералізм [5, с. 265-287]. При соціальному лібералізмі існує кореляція зі збільшенням відкритості ознак на два стандартні відхилення, а при економічному лібералізмі кореляція з відкритістю ознак [5, с. 265-287]. Результати ясно показують, що зі збільшенням риси відкритості зростає і лібералізм [5, с. 265-287]. Ліберали, швидше за все, будуть з більш відкритими рисами, тому що ліберали завжди розширюють кордони з погляду політики, чи то за допомогою соціальних, чи економічних засобів.

Частково причина того, що зміни в політиці відбуваються так повільно, полягає в тому, що люди суперечать особистісним відмінностям один одного. Відкритість більш характерна для лібералів, тому що для того, щоб прийняти щось нове, люди повинні спочатку створити щось нове, а творчість пов'язана з аспектом інтелекту в межах відкритості [4]. Люди з високим ступенем відкритості – це ті, хто також готовий ризикнути вийти за межі свого світогляду. Відкритість – риса, яка є найвищим показником лібералізму, що підкреслює дослідження А. Гербера, навіть більше, ніж дохід, що означає, що чим більше грошей людина заробляє, тим консервативнішою вона стає [5, с. 265-287]. Риса відкритості – це лише одна риса, але, безумовно, найбільш передбачувана щодо політичної орієнтації.

Переходячи до межі сумлінності, дуже схожої на межу відкритості, слід пояснити, що це таке, два її різні аспекти, наскільки вона корелює з політичною орієнтацією, і можливі причини того, чому ця риса може вплинути на політичну орієнтацію. Рима сумлінності «відбиває сукупність конструктів, що описують індивідуальні відмінності у схильності до самоконтролю, відповідальності перед іншими, працелюбності, упорядкованості та дотриманні правил» [13, с. 1-32]. Люди з високою сумлінністю – це "трудоголіками" і ті, хто увічнює певну систему [11].

Щоб краще зрозуміти сумлінність, слід розділити її на два аспекти: працьовитість та впорядкованість. Працьовитість, як аспект сумлінності пов'язана з такими індивідуальними якостями, як уміння концентруватися на цілі, ефективно розподіляти час, з легкістю виконувати роботу, уникати прокрастинації, бути працездатною [4]. Працьовитість охоплює людей у суспільстві, які значною мірою орієнтовані на досягнення мети та яких турбують ті, хто відволікає їх від мети, або працює не так старанно, як вони [11].

Другим аспектом сумлінності є впорядкованість, пов'язана з індивідуальними якостями, такими як прагнення до організованого середовища, любов до порядку, підтримання чистоти, планування цілей та їх досягнення, роздратування неорганізованими людьми, прагненням до досконалості, рутинності дій, дотримання законів або правил [4].

Переходячи до питання про те, наскільки сумлінність корелює з політичною орієнтацією, можна сказати, що чим вищий рівень свідомості у людини, тим більш ймовірність, що вона буде консервативною [5, с. 265-287]. Згідно з дослідженням А. Гербера «людей з високим рівнем свідомості, як правило, характеризують слідування соціальним нормам, та прагнення до досягнень», і «ці тенденції, ймовірно, пояснюють, чому люди з високим рівнем цієї яко-

сті з більшою ймовірністю відкидають виклики соціальним нормам, які часто супроводжують ліберальну соціальну політику, а також ліберальну економічну політику, яка може розглядатися як така, що підриває стимули для індивідуальних зусиль» [5, с. 269]. Добросовісність, як правило, негативно корелює з самооцінкою лібералізму, а це означає, що зі збільшенням сумлінності ступінь лібералізму зменшується, і в результаті люди схильні більше орієнтуватися на консерватизм [5, с. 265-287]. А. Гербер стверджує, що зі збільшенням сумлінності підвищується рівень консерватизму [5, с. 265-287].

Люди з більш високою сумлінністю схильні бути більш консервативними, тому що вони хочуть, щоб навколо них було стабільне та передбачуване середовище, яке їм знайоме. Якщо у світі все гаразд і все довкола гаразд, то з погляду людини з високою сумлінністю немає необхідності виходити за межі галузі, в якій вона працює, оскільки це може внести хаос, який проявляється у порушенні впорядкованості та стабільності середовища. Добросовісність у більш широкому розумінні включає інші риси особистості, і проблеми навколишнього середовища.

Таким чином, риса сумлінності є другим найвищим предиктором лібералізму, чим більш сумлінною є людина, тим більше ймовірно, що вона відкине лібералізм і прийме консерватизм [5, с. 265-287]. Добросовісність – лише одна риса особистості, що впливає на чітку політичну орієнтацію, але в поєднанні з рисою відкритості вона стає ще важливішим предиктором політичної активності.

Така екстравертивна риса, як наполегливість, пов'язана з індивідуальними якостями особистості, такими як уміння брати на себе відповідальність, талант впливати на людей, талант захоплювати увагу та думки людей, бачити себе добрим лідером, бути переконливим, висловлювати свою думку та діяти оперативніше, ніж інші [4]. Люди з високою наполегливістю стають дуже добрими лідерами, оскільки вони здатні ефективно наказувати людям робити те, що їм потрібно [1, с. 1547–1559]. Ці люди, як правило, віддають перевагу кар'єрі, за допомогою якої вони можуть здійснювати контроль над іншими, хоча це не з маніакальних причин, оскільки вони просто налаштовані на розвиток кар'єри, за допомогою якої вони можуть проявляти свою особистість у світі.

Переходячи до того, як екстраверсія корелює з політичною орієнтацією, можна сказати, що чим вищий рівень екстраверсії у людини, тим більша ймовірність того, що вона буде консерватором [5, с. 265-287]. Збільшення риси екстраверсії корелює з низькою оцінкою лібералізму, а це означає, що чим більш ек-

травертною є людина, тим більш ймовірно, що вона буде консервативною, або менш ліберальною [5, с. 265-287].

Розуміння того, чому екстраверсія є консервативно-орієнтованою рисою, здається складнішим, ніж є насправді. Оскільки люди з вищим рівнем риси екстраверсії є більш щасливими людьми з вищим рівнем позитивних емоцій, вони з меншою ймовірністю розглядатимуть світ як місце, яке потребує зміни [10].

Риса особистості приємність (поступливість) корелює з політичною орієнтацією і впливає на неї. Вона характеризується виявом співчуття до інших, самовідданим характером, уникненням конфліктів та дбайливим мисленням. Люди з високим рівнем приємності – це люди, яких ми вважаємо дуже добрими, які не створюють конфлікту, навіть якщо ситуація не відповідає їхньому ідеалу. Люди з високим рівнем приємності готові пожертвувати тим, що вони хочуть, або чого потребують, заради того, що хочуть або чого потребують інші, за свій рахунок [7, с. 224-251]. Такі люди, як правило, є послідовними у діях в суспільстві, частково тому, що вони з ненавистю відносяться до конфліктів [2].

Найкращий спосіб описати поступливість – це описати її як «материнську рису», оскільки вона, ймовірно, виникла внаслідок заохочення співпраці між членами групи, а також здатності піклуватися про немовлят чи дітей [11; 15, с. 724-733]. Одна з найбільших гендерних відмінностей у характері чоловіків і жінок насправді полягає в тому, що жінки демонструють вищий рівень поступливості, ймовірно, з цієї причини [11; 15, с. 724-733]. На протилежному кінці спектру приємності знаходяться люди, яких вважають неприємними, і це люди, які насправді не дбають про ваші почуття та переслідують власні інтереси [7, с. 224-251].

Щоб краще зрозуміти межу приємності, найкраще розбити її на два аспекти: співчуття та ввічливості. Співчутливий аспект риси приємності пов'язаний з такими індивідуальними якостями, як сильний інтерес до проблем інших, почуття чужих емоцій, турбота про те, як справи в інших, приділення багато часу іншим, а не собі, м'якість, і робити багато чого для інших [4].

Аспект риси ввічливості приємності пов'язаний з такими індивідуальними якостями, як повага, авторитет, уникнення конфліктів, не отримання задоволення від бійок, не використання інших у своїх інтересах, уникнення нав'язування своєї волі іншим, ненависть до настирливості та не прагнення особистої вигоди [4]. Аспект ввічливості, мабуть, зосереджений на тому, щоб уникати конфліктів з людьми, найбільше у світі [11].

Переходячи до того, як поступливість корелює з політичною орієнтацією, чим вищий

рівень поступливості в людини, тим більша ймовірність того, що вона буде лібералом [5, с. 265-287]. Збільшення екстраверсії корелює з самооцінкою лібералізму, а це означає, що чим приємнішим є хтось, тим більш ймовірно, що він буде ліберальним або ліберальнішим [5, с. 265-287]. Крім того, збільшення рівня поступливості корелює із соціальним лібералізмом та економічним лібералізмом [5, с. 265-287].

Розуміння результатів та суперечливих кореляцій між соціальним лібералізмом та економічним лібералізмом є проблемою, яка пояснюється А. Гербером, коли ті, хто більш схильний до згоди, «з більшою ймовірністю будуть співчутливо реагувати на людей, які мають економічні потреби», таким чином, будучи більш ліберальними в економічному плані. З'являється пояснення кореляції приємності з економічним лібералізмом, очевидно, але дослідники в тому ж дослідженні очікували зовсім інших результатів для соціального лібералізму, заявляючи, що «пояснення цих відносин може полягати в тому, що люди з високим рівнем приємності з більшою ймовірністю чинитимуть опір політиці, що кидає виклик панівним соціальним нормам, оскільки вони можуть загрозувати гармонійним відносинам» [5, с. 265-287].

Зв'язок між доброзичливістю та турботою про інших та їх благополуччя може здатися синонімом все більш ліберального порядку денного, але багато авторів свідчить про зворотне, звідси і нижча кореляція між лібералізмом та доброзичливістю. Дуже приємні люди прийняли б дві протилежні ідеології одночасно, але відбувається те, що замість створення нейтралізуючого ефекту, приємні люди приймають лібералізм для економіки та консерватизм для соціального порядку денного. Ті, у кого високий рівень поступливості, можуть бути співчутливими, пропонуючи їм прийняти більш ліберальну політику, але також уникати конфліктів та політичних розбіжностей між своєю групою, а також пов'язаними зовнішніми групами, орієнтуючись на консерватизм. Поступливі люди не хочуть порушувати статус-кво зі страху перед конфліктом, а натомість приймають його [5, с. 265-287]. Поступливий політик з більшою ймовірністю зрештою погодиться з членами своєї партії з питань, які не викликають у них такого ентузіазму, порівняно з іншими питаннями, які вони вважають важливішими, і навіть допоможе реалізувати ці ідеї, і все це для того, щоб їм не доводилося ризикувати вплутатися в сварку.

Риса невротизму, зазвичай має назву емоційна нестабільність, пов'язану сильним кореляційним зв'язком з негативними емоціями, такими як дратівливість, гнів, смуток,

тривога, занепокоєння, ворожість, самосвідомість, і навіть такими, як емоційна стійкість у сенсі регуляції перепади настрою, характеру, роздратування [3, с. 653-665; 8]. "Невротизм можна розглядати як гетерогенну рису, що складається з безлічі аспектів, які тісно пов'язані, але частково різні, включаючи гнів, смуток, тривогу, занепокоєння і ворожість" [15, с. 724-733; 10]. Основний фактор, пов'язаний з невротизмом, полягає в тому, що більш високі рівні прояви невротизму у особистостях характеризуються перепадами настрою, викликаними роздратуванням або фрустрацією, тоді як ті, у кого нижчий рівень особистісного невротизму, відносно стабільні з точки зору регулювання настрою [8].

Щоб краще зрозуміти особистісний невротизм, найкраще розбити його на два аспекти: мінливість та абстиненцію. Аспект мінливості рис невротизму пов'язаний з індивідуальними такими якостями, як перманентний гнів, часта дратівливість, часта втрата самовладання, схильність до легкого підйому та спаду настрою та неможливість тримати його під контролем [4]. Люди з високою волатильністю відомі меншою стабільністю настрою, що характеризується спалахами негативних емоцій при зміні настрою.

Аспект усунення при характерному невротизмі пов'язані з такими індивідуальними якостями, як часте почуття смутку, сумніви, почуття дискомфорту із собою, легке почуття небезпеки, часте почуття депресії, часте занепокоєння речах, легке збентеження і страх багатьма речами [4]. Люди з високим рівнем абстиненції надзвичайно сором'язливі, ненавидять себе і часто перебувають у стані депресії [8]. Ці люди будуть відчувати сильну тривожність у соціальних ситуаціях, оскільки вони відчують, що оточуючі постійно засуджують їх, і, як наслідок, виникають проблеми з довірою.

Аспект усунення в характерному невротизмі найкраще можна подати як протилежність аспекту ентузіазму екстраверсії, що діє з зовсім іншою схемою [3, с. 653-665]. Спектр усунення пов'язаний з тим, скільки негативних емоцій людина виявляє, а спектр ентузіазму пов'язаний з тим, скільки позитивних емоцій він виявляє. Низький рівень абстиненції в людини просто означає, що вона не відчуває багато негативних емоцій, і це не має нічого спільного з позитивними емоціями, і, хоча деякі кореляції можуть бути зроблені, проте немає причинно-наслідкових зв'язків. Переходячи до питання про те, як невротизм корелює з політичною орієнтацією, слід зазначити, що чим вищий рівень невротизму в людини, тим більша ймовірність того, що вона буде лібералом [5, с. 265-287]. Збільшення на два стандартних відхилення особистісного невротизму,

тизму корелює на рівні з самооцінкою лібералізму, а це означає, що чим більш невротична людина, тим більша ймовірність того, що вона буде ліберальною або ліберальнішою [5, с. 265-287].

Дж. Мондак стверджує, що чим більш емоційно стабільні люди, тим більш ймовірно, що вони будуть консервативні щодо емоційної стабільності, яка передбачає, що чим більше людина невротична, тим більша ймовірність того, що вона не буде консервативною [9].

Особистісні риси впливають на політичну орієнтацію. Внаслідок впливу особистісних рис на визначення політичної приналежності стає можливим багато практичних наслідків, такі як посилення підтримки політичних кампаній за допомогою персоналізованої реклами, можливість створювати кращу політику шляхом визнання групових відмінностей та можливість вести більш цивілізований діалог з тими, чиї особи відрізняються один від одного. Тим не менш, незалежно від наслідків, важливо ставитися до кожної людини, як до унікальної особистості, зберігаючи при цьому визнання відмінностей між людьми, та проводити політику, яка зрештою приносить користь усім у суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Campbell L., Simpson, J., Stewart, M., Manning, J. Putting personality in social context: Extraversion, emergent leadership, and the availability of rewards. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2003. № 29(12), P. 1547-1559.
2. Chu X. Ma, Z., Li, Y., & Han, J. Agreeableness, extraversion, stressor and physiological stress response. *Int'l J. Soc. Sci. Stud*. 2015. № 3, P. 79-86.
3. Costa Jr P. T., & McCrae, R. R. Four ways five factors are basic. *Personality and individual differences*. 1992. № 13(6), P. 653-665.
4. DeYoung C. G., Quilty, L. C., & Peterson, J. B. Between facets and domains: 10 aspects of the Big Five. *Journal of personality and social psychology*. 2007. № 93(5), P. 880.
5. Gerber A. S., Huber, G. A., Doherty, D., & Dowlings, C. M. The big five personality traits in the political arena. *Annual Review of Political Science*. 2011. № 14, P. 265-287.
6. Goldberg L. R. The structure of phenotypic personality traits [Journal]. *American Psychologist*. 1993. № 48(1), P. 26-34.
7. Jensen-Campbell L. A., Adams, R., Perry, D. G., Workman, K. A., Furdella, J. Q., & Egan, S. K. Agreeableness, extraversion, and peer relations in early adolescence: Winning friends and deflecting aggression. *Journal of Research in Personality*. 2002. № 36(3), P. 224-251.
8. Lahey B. B. Public health significance of neuroticism. *American Psychologist*. 2009. № 64(4), P. 241-256.
9. Mondak J. J., Hibbing, M. V., Canache D., Seligson M. A., Anderson M. R. Personality and civic engagement: An integrative framework for the study of trait effects on political behavior. *American Political Science Review*. 2010. February, P. 85-110.
10. Pavot, W., Diener, E., & Fujita, F. Extraversion and happiness. *Personality and Individual Differences*. 1990. № 11(12), P. 1299-1306.
11. Peterson J. *Personality 17: Biology & Traits: Agreeableness*. University of Toronto. 2017.
12. Plomin R. *Blueprint: How DNA makes us who we are. Extraversion and impulsivity: The lost dimension. The scientific study of human nature: Tribute to Hans J. Eysenck at eighty*. 2019. № 5, P. 189-212.
13. Roberts B., Jackson J., Duckworth A. L., Von Culin, K. Personality measurement and assessment in large panel surveys. *Forum Health Econ. Policy*. 2011. № 14, P. 1-32.
14. Vinney, C. *Understanding the Big Five Personality Traits*. ThoughtCo. Retrieved. 2018. 27 September. URL: https://www.thoughtco.com/big-five-personality-traits-4176097_(дата звернення: 31.10.2022)
15. Weiss A., Costa Jr. P. T. Domain and facet personality predictors of all-cause mortality among Medicare patients aged 65 to 100. *Psychosomatic medicine*, 2005. № 67(5), P. 724-733.